

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכשיו.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 249

פרשת חיי שרה ✧ כ"ג בחשוון ה'תש"פ (21/11/2019)

חיימשלי

אז כשאת תינוקת את לא ישנה כי יש לך גזים וקוליק והתכווצויות.

כשאת ילדה את לא ישנה כי יש לך חלומות מבהילים.

כשאת מתבגרת, כל מיני נפתולי התבגרות, מריבות, סכסוכים פנימיים, את לא ישנה.

כשאת בחורה, יש לך פרפרים לקראת חופה.

כשאת הרה, התינוק מתנועע בבטן ואת לא יכולה לישון.

כשאת יולדת, התינוק בוכה ומעיר אותך.

כשיש לך בת או בן שצריכים לחזור משידוך, את לא ישנה.

וכשהבית מתרוקן בגיל המעבר, בוודאי שאת לא ישנה... פשוט אי אפשר לישון.

תקראי לאמא. גם כך שנתה קלה כל כך. בכל בוקר צריך אדם לומר: "מתי יגיעו מעשי למעשה שרה, רבקה, רחל ולאה?"⁴ וברגע שאומרים "מתי יגיעו?", היא תגיע. אמא מגיעה.

רבי צדוק הכהן מלובלין מתייחס למדרש מהמם: **מה ראתה אסתר שתמלוך על 127 מדינה? שהיתה בת-ביתה של שרה, שחיתה 127 שנה.**⁵

מה פשר המדרש הזה? ורבי צדוק מספר כל כך יפה שאסתר המלכה קמה בבוקר ואומרת: "מה זה החיים האלה? כלואה בארמון של מלך אכזר, האיש שלי הפקיר אותי ככה. אין לי שום עתיד!"

בפרשתנו, "חיי שרה", אברהם קובר את שרה שבעצם הולכת לעולמה אחרי שמועה קשה שהיא מקבלת. עצב גדול, ובכל זאת היא נקראת "חיי שרה", כי בכל פעם שקוראים לה, היא מתייצבת.

חז"ל אומרים לנו בגמרא שלומר את המילה "חברון" - זה מעורר את האבות והאימהות לבוא ולשמור עלינו. בזמן בית המקדש, כשהיו רוצים לדעת אם השמש זרחה כדי לשחוט את קורבן התמיד, היה עולה תצפיתן על גג בית המקדש והיו שואלים אותו: "האיר עד שִׁבְחֵכֶרֶן?"¹ ואיזו שאלה זו - הרי אי אפשר לראות את חברון מגג בית מקדש וחץ מזה, איזה תחביר משונה. הרי היה צריך לומר "האיר השמש עד חברון?", מה זה "שִׁבְחֵכֶרֶן"? והתשובה: אנחנו רוצים על הבוקר, לפני שאני עושה צעד, לזכור את אמא, לזכור את אבא וכמה כוח הם מזרימים אלינו ברגעי הזריחה, בתחילת היום.

השבוע אני זוכרת את אבא שלי. היארציט שלו בפרשת "חיי שרה", ושמה של הפרשה מעיד שאנחנו בעצם יודעים ש-הם חיינו וארץ ימינו.² כשהעולם קורא לילדים "חיימשלי", התורה תקרא להורים שלנו "חיים שלי". "חיים שלי בלב", כמו שאומרות הבנות, מפני שבאמת-באמת, הם החיים שלנו.

והשבוע הזה במיוחד אנחנו צריכים לקרוא להם. לומר להם: "עורו ישיני חברון, עורו!" והם במערה המכפלה. "מערה" - לשון ערות,³ כי אבא ואמא לא ישנים. אישה, גם אחרי מותה, אף פעם לא ישנה.

⁴ תנא דבי אליהו, פרק כ"ה: "ברוך המקום ברוך הוא שבחר בישראל מכל מעשה ידיו [...] לפעמים הוא מדבר עמהם כמו שהוא מדבר עם הרבים, ולפעמים הוא מדבר עמהם כמו שהוא מדבר עם היחיד. וכל כך למה? אלא בשביל האהבה שהוא אוהב אותם, ובשביל השמחה שהוא משמח בהם, לפיכך הייתי אומר שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר: "מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, אברהם יצחק ויעקב?" שלא קנו האבות העולם הזה והעוהם הבא וימות בן דוד, אלא בשביל מעשיהם הטובים ותלמוד תורה."⁵ מדרש בראשית רבה, פרשה נח: "רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם, בקש לעוררן, אמר: "מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה מאה ועשרים ושבע ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות!"

¹ משנה ג', א: "אמר להם הקמנה: צאו וראו, אם הגיע זמן השחיטה. אם הגיע, הרוצה אומר: בְּרַקְאֵי. מתתקין בן שמואל אומר: האיר פני כל המזרח, עד שִׁבְחֵכֶרֶן? והוא אומר: הן." וגם: משנה, תמיד ג', ב.
² מתוך נוסח "אֶהְבֶּת עוֹלָם" בתפילת ערבית.
³ זוה"ק לפרשת שלח-לך, קלג: "תחילה מתה חוה ונקברה שם [...] מתה שרה ונקברה שמה, וחוה ראתה ושמחה כנגדה, וקמה וקבלה אותה. [...] ושרה ראתה וקמה וקבלה אותה. [...] לאה ונקברה שמה, ורבקה ראתה אותה וקמה וקבלה אותה."

ואז היא קוראת לאמא: "עורי, אמא. אמא, קומי!"⁶

והיא רואה את שרה בחלון. "מה ראתה אסתר" - ראתה את אמא שרה. ואמא שרה צועקת עליה: "תפסיקי להגיד לי 'אמא, קומי'. קומי את! את חושבת שאת הראשונה שעוברת את הצערים האלה, את תחושת העזובה הזו? את יודעת איפה אני הייתי, אסתר? בארמון של אבימלך, בארמון של פרעה, מרגישה מושלכת, מרגישה שכוחה! קומי מיד."

אני הייתי לבד. ולך יש אמא שזורמת בעורקיך ומזרימה לך כוחות ואומרת לך 'תפסיקי. את אלופת העולם בליפול, ולקום כמו גדול. עוד תראי, כמו עוף חול', את תנערי את הכנפיים האלה, אחרי שתישרפי'. רק קומי!"⁸

וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוֹ.⁹ למה "מתו", למה לא "מעל פני המתה?" "חז"ל מסבירים שהוא ישב וספד לשרה ואז הגיע השטן ואמר לו: "המתה הזו היא שלך. ובגללך. בשביל להיות מנהיג של אומה הסבילת אותה כל כך. בית שפתוח כל היום לעוברים ושבים, בן שנעקד, היא צריכה להיגרר לגרר - אתה אשם!"¹⁰

האם אברהם אשם במותה של שרה? יודעים מה - יש מצב. ולפני שתזדעזעו שאמרתי כזה דבר: זה לא משנה. וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוֹ. צריך לקום. "זה לא חשוב עכשיו", שרה עצמה היתה לוחשת לו. "ועכשיו, קום. אתה אלוף העולם בליפול, ולקום".

אז תפסיקי לומר "אני פקשתי במו ידי את השידוך הזה. יכולתי-יכולתי..." אנחנו חושבות בטעות שלהגיד "אני אשמה" פירושו נטילת אחריות, אבל האמת הפוכה לגמרי. להגיד "אֲשַׁמְתִּי" ולבחוש כל הזמן בטעויות שלך, זו פריקת אחריות.

קומי. אפילו נניח טעית, קומי ותפסעי עוד פסיעה. גם אם החיים שלך ריקים מתקווה.

חז"ל מתארים לנו שרבקה נולדת ללא סיכוי לשידוך. בלי שום סיכוי. כולם סביבה רשעים כאלה, אז עם מי תתחתני?? אז קוראים לה "רווקה". ריקה-רווקה-רבקה, לפי המדרש;¹¹ את לא תתחתני לעולם.

⁶ ילקוט שמעוני לתהילים, פרק כ"ב, סימן תרפ"ה: "אמר רבי לוי: כיון שהגיעה אסתר לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה, ואמרה: 'אלי אלי למה עזבתני?' - נשתנה עלי סדרו של עולם, נשתנה עלי סדרן של אמהות. מה שרה אמנו על ידי שעכבה פרעה לילה אחד, לקה הוא וכל בני ביתו בנגעים, אני שאני נתונה בחיקו של רשע כל השנים הללו, ואין אתה עושה לי נסים?"⁷ בפפראזה על "אלוף העולם", מילים: חנן בן ארי, לחן: חנן בן ארי ונתן גושן.

⁸ רבי צדוק הכהן מלובלין, "פרי צדיק" לפרשת חיי שרה.

⁹ בראשית כ"ג, ג.

¹⁰ מדרש בראשית רבה נ"ח: "וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוֹ" - "מלמד שהיה רואה מלאך המות מתריס כנגדו".

¹¹ מדרש רבה לפרשת חיי שרה וגם השל"ה, "תורה שבכתב" לפרשת חיי שרה: "וענין הזה הוא ענין בריאת העולם... ודע כי שם רבקה מורה על ענין הדין, כי אין הדין פירושו לעקר ולשרש רק פירושו לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו, הן טוב הן רע פרי מעלליו יאכל שכר או עונשה, זהו שם רבקה, כי אותיות ר"ק מורים על הריקות ריק אין בו, ואותיות ב"ה מורים על מציאות, והצירוף של ר"ק ושל ב"ה הוא רבקה."

ומה היא עושה - במוגבלות שלה היא קמה ואומרת: "הכלים שלי ריקים? אני אמלא כלים של מישהו אחר.¹² אני אעשה עוד פסיעה אחת היום לכיוון הטוב. אני אהיה יצירתית במה שיש לי".

איך אומר זאת הרב ד"ר יחיאל הררי: המילים "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה"¹³ - אני לא רוצה להוסיף שנים לחיים שלי. אני רוצה להוסיף חיים לשנים שלי! לקחת כל יום כאילו הוא ממלכה, **127 מדינה**, ולמלא אותה בטוב.¹⁴

אבא שלי, זכר צדיק לברכה, היה מלך היצירתיות. הוא היה אלוף בלקחת באמת את הכלום, את הריקות, הרווקות, המוגבלות, ולעשות מזה כזה אוצר. כשהיינו קטנים לא היה לנו כסף. לא הייתי יוצאת לטיולים שנתיים. היה כל כך הרבה זמן שהשְׁתַּרְעָ ביום שלי. ואבא לקח את הזמן הזה, ועשה ממנו יצירה: הוא לקח אותי למרפסת, צייר לי שעון שמש במרפסת, הסביר לי איך השמש עוברת משעה לשעה, מילא לי את הראש בגלילאו גלילי, לא יודעת מה 😊 אחר כך לקח אותי בקו 12 לשוק מחנה יהודה לבית הכנסת "זהרי חמה" והראה לי את שעון השמש. הרגשתי שיצאתי לטיול שנתי מדהים.

שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. תוסיפו חיים לשנים שלכם. קומי מעל פני מתך. אין מישהי שלא מת לה משהו בלב. קומי ותודה לך, אבא שלי, חיים שלי בלב.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

דפי הזהב נגמרו מהר מדי? תעברי ליהלומים! ללימוד השבועי המלא של הרבנית ימימה מזרחי לחצי כאן <<

¹² בראשית כ"ד, מה-מו: "וְהָיָה רַבְּקָה יֹצֵאת וְכָדָה עַל שְׂכָמָהּ וְתָרַד הָעֵינָהּ וְתִשָּׂאֵב נְאֻמָּר אֵלֶיהָ הַשְּׂקִינִי נָא. וְתַמְהַר וְתוֹרְדִי פְּדָה מֵעֲלֶיהָ וְתֹאמַר שְׂתֵה וְגַם גְּמְלִיךְ אֲשַׁקֶּה וְאֲשַׁתְּ וְגַם הַגְּמִלִים הַשְּׂקִתָּה."

¹³ בראשית כ"ג, א.

¹⁴ יחיאל הררי, "הפוך" - חשיבה יצירתית ומימוש פוטנציאל בדרך הסוד היהודי" בהוצאת ידיעות אחרונות, עמ' 23: מובא בשמו של המיליארדר הישראלי מוריס קאהן בגיל שמונים ושמונה: "יש לי חבר שרוצה להיות לנצח, אני לא רוצה להוסיף שנים לחיים שלי. אני רוצה להוסיף חיים לשנים שלי".